

[Hans Pinstrup.]

erstatning, og at spørgsmålet om ekspropriationens grundlovsmæssighed kunne indbringes for domstolene.

For et erhverv, hvor produktionen foregår på lang sigt og under stor usikkerhed, er et rent etkammersystem som før nævnt ikke betryggende. Det er ikke gennem hastelovgivning, et land opbygges, men gennem en lovgivning, som afklares og nøje prøves, inden den får lovskraft. Det er endvidere efter min opfattelse afgjort forkert, at man letter adgangen til fremtidige ændringer af grundloven således, at store befolkningsgrupper fremtidig kan blive uden indflydelse på kommende grundlovsændringer. Når man nu ændrer stemmeprocenten fremover, sætter den ned til 40 pct., så kan man jo senere yderligere sænke den til f. eks. 30 pct. Derigennem forflygtiges grundlovens karakter, og betydelige mindretal bliver uden indflydelse, uden rettigheder.

Som afslutning på mine bemærkninger — min taletid er begrænset — vil jeg rette en alvorlig henstilling til landstinget, der nu står overfor den afgørende behandling af grundlovsforslaget, om meget nøje at overveje de af erhvervene anførte synspunkter. En imødekommen af disse meget nøje afvejede ønsker vil blive afgørende for min stilling til det endelige forslag. Som det i dag foreligger, også med de af udvalget stillede ændringsforslag, kan jeg ikke give min tilslutning. Det er imidlertid mit håb, at landstinget vil være i stand til, vil have styrke til at ændre forslaget og skabe større sikkerhed og klaring på afgørende områder og vil kunne finde en form for nøjere afprøvelse af kommende love, inden de får lovskraft. Den forfatningsmæssige ret til en sådan indsats forefindes så afgjort. Det vil ikke gavne landets interesser at lade solen gå ned over privat foretagsomhed og initiativ, bygget på det eneste fundament, der kan fremme det, på den private ejendomsrets grundlag.

Rasting: Idet jeg i alt væsentligt kan tiltræde de bemærkninger, som på mit partis vegne er fremsat af det ærede medlem hr. Karl Olsen, skal jeg begrænse mine følgende betragtninger til et enkelt juridisk punkt, som jeg også var inde på under grundlovsforslagets første behandling her i tinget. Det er et spørgsmål, der knytter sig til folkeafstemningsparagraffen, forslagens

§ 42. I denne paragrafs stk. 5 fastslås det, hvilke love der ikke kan komme ud til folkeafstemning, og herunder nævnes finanslove. Jeg fremhævede under første behandling, at der er et fænomen, som man kalder lovgivning på finansloven. Man har i et vist omfang været inde på at regulere forskellige spørgsmål af ikke helt finansiel karakter på finansloven ved tekstanmærkninger.

Det har undertiden drejet sig om embedsmænds forhold, pensions- og lønningsforhold o. lign.; men der kan også vises eksempler på, at man er gået udenfor denne snævre ramme. Nu er det ganske givet, som jeg nævnte, at der her foreligger en mulighed for omgåelse. Ved at lovgive på finansloven vil man kunne komme uden om hovedreglen, som er den, at love i almindelighed kan undergives folkeafstemning. Jeg tillod mig den bemærkning, at man måtte sørge for på en eller anden måde at handle i overensstemmelse med det princip, som ligger bagved § 42, og ikke komme ind på misbrug. Denne min betragtning har ikke givet anledning til nogen særlig bemærkning i grundlovsudvalgets betænkning. Men den er på den anden side heller ikke blevet modsagt, og dette tager jeg som et bevis for, at den er blevet anerkendt. Skulle man nærmere spørge, hvad der så ligger deri, så må man vel i almindelighed sige, at det ikke er ønskeligt at lovgive på finansloven, at slikt ikke bør finde sted; man kan fremdeles vel også sige dette, at man på finansloven kun kan give sådanne bestemmelser, som i henhold til § 42 iøvrigt ikke kan komme ud til folkeafstemning; der nævnes skattelove, lønningslove og forskellige andre kategorier. Sålænge man altså i sin lovgivning på finansloven holder sig indenfor de bestemte rammer, kun giver en bestemmelse vedrørende visse grupper, f. eks. embedsmænds lønningsforhold eller honorarforhold eller lignende, eller en bestemmelse om f. eks., at visse skatter ikke skal opkræves i en bestemt finansperiode el. lign.; så er man indenfor rammen af de love, som i sig selv ikke skal ud til folkeafstemning, og så er man på sikker grund. Men nogen egentlig lovgivning i videre forstand vil sikkert ikke kunne tolereres efter grundprincippet i § 42, og skulle det ske, at man kom ind på misbrug i så henseende, hvad jeg ikke tror bliver praksis, måtte konsekvensen efter min formening blive denne, at bestemmelser, som